

מנה בנת

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

לע"צ מרן הגאון ר' שמחה זיסל בן ר' אברהם ברוידא זצוק"ל הערות והתנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 297 חג הפסח תשע"ח

ע"ז עד-עו הוריות בה-

ולשמואל ד' וה' ולא נחלקו אלא שבסורא לא החשבינו את המים שבסוף שהם להעביר את האפר, ובפומבדיתא מחשיבים גם את המים שבאו בסוף.

שאלו את ר' אבהו מה דינו של העקל של דריכת הענבים ששייך לעכו"ם, והוא אמר להם ששנינו שאם גתיו ובית בדיו היו טמאים וביקש לעשות בהם בטהרה את הדפים שמניחים על הענבים והעדשים שזה הגת והלולבים שמכבדים בהם מדיח ואת העקל של נצרים ושל קנבוס ינגבם ומה שעשוי משיפה וגמי יישן י"ב חדש ורשב"ג אומר שיכול להניחם מגת לגת ומכד לכד, ולכאורה קשה הרי הזמן ביניהם הוא י"ב חדש ואין הבדל בין ת"ק לרשב"ג, ויש לומר שיש נ"מ ביניהם כשיש פחות מ"ב חדש אם היו ענבים או זיתים שמאחרים או ענבים או זיתים שמקדימים, ר' יוסי אומר שהרוצה לטהרם מיד יגעיל אותם ברותחים או שיחלוט אותם במי זיתים, ורשב"ג אמר בשם ר' יוסי שיניחם תחת צינור שמימיו מקלחים או מעין שמימיו רודפים והזמן שיניחם שם הוא עונה, וכדרך שאמרו ביין נסך כך אמרו בטהרות, ולכאורה הרי הברייתא מדברת בטהרות אלא יש לגרוס להיפך שכדרך שאמרו בטהרות כך עושים ביין נסך, ושיעור עונה לר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן הוא יום או לילה, ור' חנא שאינה ויש אומרים שר' חנא בר שאינה אמר בשם רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שהשיעור הוא חצי יום וחצי לילה, ואמר רב שמואל בר יצחק שלא נחלקו ביניהם אלא ר' חייא דיבר בתקופת ניסן ותשרי שהיום והלילה שוים, ור' חנא דיבר בתקופת טבת ותמוז שהיום והלילה אינם שוים.

ר' יהודה אומר שמשמרת של עכו"ם שעשויה משיער אדם שאינה בולעת מספיק הדחה ומה שעשוי מצמר צריך ליבשה ומה שעשוי מפשתן צריך ליישן י"ב חדש ואם יש בהם קשרים צריך להתירם. **סלים** וכוורת של עכו"ם שתפרוה בחבלי דקל ידיחם **עמוד ב** ומה שעשוי ממין גמי ינגבם ומה שעשוי מפשתן יישן ואם יש בהם קשרים יתירם.

עם הארץ שהושיט ידו לאשכולות ענבים שבגת נחלקו רבי ור' חייא אם רק האשכול וסביבותיו טמאים והשאר טהור או שכל הגת טמאה, ויש להקשות למי שטיהר את שאר הגת ששנינו שאם נמצא שרץ בריחים מטמא רק את מקום מגעו ואם יש משקה שמהלך שם הכל טמא וא"כ מדוע כאן שאר הגת טהור, ויש לומר ששם אין כלל הפסק אך כאן יש הפסק של אשכולות והורו החכמים לר' ירמיה או לבנו של ר' ירמיה שרק האשכול וסביבותיו טמאים ושאר הגת טהורה.

משנה מי שלקח כלי תשמיש מעכו"ם מה שדרכו והטביל בצונן יטביל ומותר ומה שהשימוש בו ברותח יגעיל ומה שהשימוש בו בליבון ילבנו שפוד ואסכלה צריך ליבון וסכין מספיק לשוף אותה והיא טהורה. **גמרא** כל הכלי שנקנים מעכו"ם צריכים טבילה במ' סאה ורבא אומר שהמקור לכך הוא מהפסוק כל אשר יעבור באש תעבירו באש וכתוב וטהר וזה בא להוסיף טהרה נוספת, ובר קפרא דרש בפסוק שכתוב בהמשך במי נידה יתחטא, ולכאורה משמע שצריך הזאה שלישי ושביעי אך דורשים מהפסוק אך את הזהב והאך מחלק, ומה שכתוב במי נדה הכוונה מים שנדה טובלת בהם וזה מ' סאה, וצריך את ב' הפסוקים וטהר ובמי נדה, שאם היה כתוב וטהר היינו אומרים שלא צריך מ' סאה לכן כתוב במי נדה ואם היה כתוב במי נדה היינו אומרים שצריך הערב שמש כנדה, לכן כתוב וטהר שטהור מיד.

ר"נ אמר בשם רבא בר אבוב שאפילו כלים חדשים טעונים טבילה שהרי ישנים שלבנם הם כחדשים ובכ"ז התורה מצריכה טבילה, ורב ששת מקשה א"כ צריך טבילה אפילו במספרים של בגדים אמר ר"נ שכתוב בפרשה כלי סעודה.

עוד אמר ר"נ בשם רבה בר אבוב שרק בלקוחים כמו כלי מדין צריך טבילה אך כלים שאולים אין צריך לטבלם.

רב יצחק קנה מעכו"ם כלי שעשוי מאדמה או מצפיעי בקר והוא חשב להטבילה אמר לו תלמיד אחד ששמו ר' יעקב שהוא שמע מר' יוחנן שהפרשה דברה רק בכלי מתכות, ורב אשי אומר שכלי זכוכית שכשהם נשברים יש להם תקנה דינם ככלי מתכות, ובכלי קוניה שזה חרס מתופה בעופרת נחלקו רב אחא ורבינא אם העיקר הוא החרס ואין צריך טבילה או שהעיקר הוא המתכת וצריך טבילה, ולהלכה הולכים אחר סופו דהיינו עופרת.

הסתפקו אם קיבל כלי מעכו"ם במשכון, ומר בר רב אשי אמר שאביו קיבל כוס של כסף במשכון מעכו"ם והוא שתה בו רק אחר טבילה ואינו יודע אם רב אשי סבר שמשכון הוא כמכר או שהוא ראה שאותו עכו"ם היה בדעתו לשקעו אצלו.

דף עד אלו האסורים ואוסרים תערובתם בכל שהוא: יין נסך וע"ז ועורות לבובים ושור הנסקל ועגלה ערופה וציפורי מצורע ושער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ושעיר המשתלה וחולין נדבר בשטו בעזרה. **גמרא** לכאורה אם המשנה מחשבת מה שהוא דבר שבמנין א"כ המשנה יכלה למנות חתיכות נבילה ואם המשנה מחשבת איסורי הנאה מדוע היא לא שנתה גם חמץ בפסח, מבאר ר' חייא בר אבא או ר' יצחק נפחא שהמשנה מונה שני דברים מה שהוא איסור הנאה והוא דבר שבמנין, אך קשה א"כ מדוע היא לא שנתה אגוזי פרך ורימוני באדן שזה דבר שבמנין ואיסורי הנאה ויש לומר שכבר שנו את זה במסכת ערלה הראוי לערלה ערלה והראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם, אך קשה שיכלו לשנות ככרות של בעה"ב לענין חמץ בפסח, ויש לומר שר"ע הוא הסובר שחמץ בפסח אסור בהנאה ואכן המשנה בערלה כתבה שר"ע מוסיף אך ככרות של בעה"ב.

המשנה מסיימת הרי אלו אסורים ואיסורם בכל שהוא וזה בא למעט דבר שבמנין שאינו אסור בהנאה או איסור הנאה שהוא לא דבר שבמנין.

משנה אם נפל יין נסך לבור כולו נאסר בהנאה ורשב"ג אומר שניתן למכור את היין שבבור מלבד דמי היין נסך שבו. **גמרא** רב אומר שהלכה כרשב"ג בנפל חבית לחביות שזורקים אחת לנהר והשאר מותר בהנאה אך לא ביין שנפל ליין שכולו נאסר בתערובת בהנאה, ושמואל אומר שרשב"ג מיקל גם ביין שנפל ליין, וכן אמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן וכן אמר ר' שמואל בר נתן בשם ר' חנינא וכן אמר ר"נ בשם רבה בר אבוב שייין ביין מותר, אך ר"נ אמר הלכה למעשה שביין נסך ממש יין ביין אסור וחבית בחבית מותר ובסתם יינם מותר גם יין ביין.

עמוד ב משנה אם עכו"ם זיפת גת של אבן ויתכן ששמו יין להעביר את עשן הזפת מנגבה והיא טהורה וגת של עץ לרבי ינגב ולחכמים יקלוף את הזפת אך בשל חרס אסור גם אם קילף את הזפת. **גמרא** רבא אומר שמותר רק בזפתה אך לא בדרך בה, ולכאורה זה פשוט ויש לומר שרבא מחדש שלא נאמר שגם בדרך בה מותר ומה שכתוב זיפת זה רק לומר שהדרך הוא ששמים יין בזיפות, וללישנא בתרא אמר רבא שרק בזיפתה מספיק לנגבה אך אם דרך בה לא מספיק ניגוב ולכאורה זה פשוט הרי כתוב זיפתה, ויש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שגם בדרך בה מועיל ניגוב וכתוב זיפות ללמד שהדרך הוא לשים שם יין, קמ"ל שרק בזיפתה מועיל ניגוב אך בדרך בה לא מועיל ניגוב, וכמו המקרה שאדם אחד אמר לר' חייא הבא לי אדם שיטהר את הגת שלי ור' חייא שלח את רב ואמר לו לך עמו ותדאג שלא יצווחו עלי בביהמ"ד ורב ראה שהגת חלקה מאד ואמר לו שמספיק לה ניגוב ואח"כ ראה רב שיש בה סדקים מתחתיה שהיה שם יין ואמר לו שלא מספיק לה ניגוב אלא צריך קילוף והבין רב שלכן אמר לו ר' חייא שלא יצווחו עליו בביהמ"ד.

שנו בברייתא שגת ומחץ שדולים בו יין מהגת ומשפך של עכו"ם, לרבי מספיק ניגוב ולחכמים אסור, ורבי מודה שקנקנים של עכו"ם אסורים וקנקנים חמורים יותר כי מכניס בהם לקיום משא"כ בשאר הדברים וקנקנים של עץ ואבן לכו"ע מספיק ניגוב כי לא מכניס בהם לקיום אך אם היו מזופפים אסורים, אך קשה ממשנתנו שגת של אבן שזפתה מנגבה ויש לומר שהמשנה מדברת כשלא דרך בה ובברייתא מדובר שכבר דרך בה.

יש להקשות בדברי הברייתא שבגת מחץ ומשפך לרבי מספיק ניגוב הרי למשנתנו בחרס אסור אף בקילף את הזפת ואמר רבא שהסיפא במשנה היא רק לרבנן.

דרש רבא שניתן להתיר גת ע"ז שמרתיחו ברותחים כשרבא שלח כדים ריקים להרפנייא כפה את שוליהם למעלה ונתנם בשק וחתם את פי השק כלפי שוליהם שהוא סובר שבדבר שמכניסו לקיום גזרו בו גם לפי שעה.

רב אמר שמנגבם במים ורבה בר בר חנה אמר באפר ולכאורה כשרב אמר במים משמע שלא באפר ורבה אמר באפר משמע שלא במים, **דף עה** ויש לומר שרב אמר במים ואותו דין גם באפר ורבה אמר באפר ואותו דין במים ולא נחלקו אלא שאם יש עדיין לחלוחית נותן אפר תחילה לשפשף שתהיה יבשה ואם כבר אין לחלוחית נותן מים ואח"כ אפר, ובישיבת רב אמרו בשם רב שברטוב נותן שתיים אפר ומים, ובלח נותן שלש מים אפר ומים, ושמואל אומר ברטוב ג' אפר מים אפר ובלח ד' מים אפר מים אפר, בסורא שנו כדלעיל שלא החשיבו את המים שבאו להעביר את האפר אך בפומבדיתא שנו לרב ג' וד'

שנו בברייתא שמי שלקח כלי תשמיש מעכו"ם מה שעדיין לא השתמשו בהם מספיק טבילה והם טהורים ומה שהשתמשו בהם בצונן כגוסן כוסות קטניות וצלוחיות ידיחם ויטבילם והם טהורים ודבר שהוא השתמש בו במים חמים כגון יורות וקומקומסים ומיחם של חמים יגעילם ויטבילם והם טהורים ודבר שהשתמש בו ע"י אש ממש כגון שפודים ואסכלאות ילכנם ויטבילם והם טהורים ואם השתמש בכלי קודם טבילה הגעלה או ליבון יש ברייתא שאסור ויש ברייתא שמוותר, ונחלקו אם נותן טעם לפגם מותר או אסור, ויש להקשות למ"ד שנותן טעם לפגם מותר א"כ מתי אסרה התורה בגיעולי עכו"ם, מבאר רב חייא בר רב הונא שהתורה אסרה רק קדירה שהשתמשו בה באותו יום,

דף עו שלא היה פגם, אך לפ"ז נתיר להשתמש למחרת בלי הכשרה, ויש לומר שגזרו קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא ומי שסובר שנותן טעם לפגם אסור סובר שגם קדירה בת יומא היא פגומה מעט ובכ"ז התורה אסרה אותה.

רב עמרם שאל את רב ששת על מה ששנינו בברייתא שבשפוד ואסכלה צריך ליבון הרי בקדשים שנינו ששפוד ואסכלה מגעילים בחמים, אמר רב ששת עמרם בני מה ענין קדשים אצל גיעולי עכו"ם הרי בגיעולי עכו"ם זה בלע איסור ואילו בקדשים זה בלע היתר, ורבא הקשה הרי לגבי קדשים זה פלט דבר אסור של נותר, אלא מבאר רבא שמה שכתוב בקדשים הגעלה הכוונה שטיפה ומריקה, ואביי מקשה שזה לא מספיק שהרי מריקה ושטיפה זה בצונן והגעלה בחמין ואביי אומר שיגיד עליו רעו וכמו שבגיעולי עכו"ם כתבו ליבון והוא הדין שמועיל הגעלה וכן בקדשים כתוב הגעלה והוא הדין שצריך ליבון, ורבא מקשה א"כ יכתבו את שניהם יחד ויכתבו דבר אחד הגעלה או ליבון ונאמר יגיד עליו רעו, אלא מבאר רבא שבקדשים הטעם הוא כדברי ר"ע בשם רבה בר אבוב שכל יום נעשה גיעול לחבירו אך זה מובן רק בשלמים שנאכלים לשני ימים ולילה אך חטאת שנאכלת רק יום ולילה א"כ כשמבשל בה חטאת נעשה בלילה נותר ולמחרת הוא מבשל שלמים או חטאת נפלט בהם טעם נותר מהחטאת של היום, ויש לבאר שכשבשל בה חטאת היום יבשל בה היום שוב שלמים ואז החטאת והשלמים של אתמול שנשלים זמנם עם החטאת של היום ואח"כ יבשל שלמים את השלמים שזמנם למחרת, אך קשה לפ"ז א"כ לא נצטרך מחר אפילו הגעלה, ורב פפא מבאר שאכן גם בקדשים הפליטה אסורה אך כיון שמבשלים בה כל שעה הבליעה לא נדבקת ומספיק לה הגעלה אך בגיעולי עכו"ם שלא מבשלים כל שעה נדבקת הבליעה והיא יוצאת רק ע"י ליבון, ורב אשי מבאר שהחילוק הוא כדלעיל שבקדשים מספיק הגעלה כי הוא בלע היתר אך לא חששו לפליטה כי כמה שנפלט האיסור נותר כבר לא בעין.

ר' מני אומר ששיעור ליבון הוא כדי שהקליפה שלהם תישור, ורב הונא מבאר בהגעלה שמכניס יורה קטנה בתוך יורה גדולה, ויורה גדולה מגעילים כמו המעשה בדוד שהיא אצל רב עקיבא שנתנו בשפתו בצק **עמוד** ב כדי שיקבל הרבה מים וירתיחו את המים שהם יעלו יותר משפתו, ורבא אמר שרק רב עקיבא חכם לעשות כך שהוא סובר שכבולעו כך פולטו וכמו שהודר בלע בשפתו ע"י ניצוצות כך הוא פולט ע"י ניצוצות.

רב עוקבא בר חמא אומר שהיתר הסכין הוא בנעיצה י' פעמים בקרקע ורב הונא בר רב יהושע מוסיף שנועצה בקרקע שלא נעבדה מעולם ורב כהנא מוסיף שזה מועיל רק בסכין שאין בה גומות וכן שנינו בברייתא שסכין שאין בה גומות נועצה י' פעמים בקרקע, ורב הונא בר רב יהושע אומר שההיתר הנ"ל הוא רק כדי לאכול בה צונן כמו המקרה שרב יהודה ובאטי בר טובי ישבו לפני שבור המלך והביאו לפניהם אתרוג המלך חתך ואכל, ואח"כ חתך ונתן לבאטי ואח"כ הוא נעץ את הסכין י' פעמים בקרקע ונתן למר יהודה וטובי אמר וכו' אני איני יהודי אמר לו המלך שבמר יהודה אני מכיר שאינו אוכל דבר איסור ועליך איני מכיר, וללישנא בתרא אמר לו המלך זכור דבר עבירה שעשית בלילה.

ת.ו.ש.ל.ב.ע.

מסכת הוריות

פרק הורו בית דין

דף ב

משנה אם ב"ד הורו לעבור על אחת מכל מצוות האומרות בתורה ויחיד עשה על פיהם בשוגג, בין שב"ד עשו והוא עשה עמם בין שעשה אחרים ואפילו אם לא עשו והוא עשה פטור כי הוא תלה בב"ד, ואם ע"ד הורו ואחד מהם ידע שטעו או שהוא תלמיד שראוי להוראה והוא עשה על פיהם בין שעשה עמם או אחריהם לא שהם לא עשו והוא עשה חייב כי הוא תלה בב"ד והכלל הוא שהתולה בעצמו חייב והתולה בב"ד פטור. **גמרא** שמואל אומר שב"ד חייבים רק אם אמרו מותרים אתם ורב דימי מנהרדעא אומר שרק כשאמרו מותרים אתם לעשות וקודם לכן לא נגמרה ההוראה, ואביי מוכיח כן ממה ששנינו שאם חזר זקן ממרא לעירו ושנה ולימד כדרך שלימד פטור ואם הורה לעשות חייב, ור' אבא מוכיח כן ממה ששנינו שאם ב"ד הורו לאשה שהלך בעלה שהיא יהודה והיא קלקלה היא חייבת

בקרוב כי הם התירו לה רק להנשא, ורבינא מוכיח כן ממשנתנו שכתוב הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצוות האומרות בתורה ואין לדחות הוכחה זו, וללישנא בתרא שמואל אומר שב"ד חייבים רק כשיאמרו להם מותרים אתם לעשות ורב דימי מנהרדעא אומר שגם אם אמרו מותרים אתם נגמרה ההוראה, ואביי הקשה על כך מהמשנה של זקן ממרא שרק בהורה לעשות חייב ור' אבא הקשה מהמשנה של הורו ב"ד לאשה להנשא והיא קלקלה היא חייבת כי הם הורו לה רק להנשא, ורבינא הוכיח ממשנתנו שכתוב הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצוות האומרות בתורה.

יש להקשות מדוע המשנה אומרת שהיחיד עשה שוגג על פיהם הרי לכאורה גם אם עשה במזיד על פיהם, ומבאר רבא שמה שכתוב שוגג זה לרבות שב"ד הורו שחלב מותר והתחלף לו חלב בשומן ואכלו פטור שכתוב על פיהם והכוונה ממש וללישנא בתרא אמר רבא שרק אם עשה שוגג על פיהם פטור אך אם התחלף לו חלב בשומן ואכלו חייב, ומה שפשוט לרבא הסתפק רמי בר חמא ורבא הוכיח ממה ששנינו עשה היחיד שוגג על פיהם ולכאורה זה בא לרבות שאם ב"ד הורו שחלב מותר אך לו התחלף חלב בשומן ואכלו שהוא פטור, אך יש לדחות שרק שוגג על פיהם פטור אך בנתחלף לו חלב בשומן הוא חייב, וללישנא בתרא רבא הוכיח מהמשנה שרק על פיהם פטור אך בהתחלף לו חלב בשומן ואכלו חייב, ויש לדחות שפטור או בשוגג או בעל פיהם, ונחלקו בזה שרב סובר שפטור ור' יוחנן סובר שחייב, ויש להקשות ששנינו על הפסוק מעם הארץ בעשותה למעט ממור ור"ש בן ר' יוסי אומר בשם ר"ש שכבר לומדים את זה מהפסוק אשר לא תעשינה בשגגה ואשם או הודע שרק מי ששב בידיעתו מביא קרבן על שגגתו ואם לא שב כשנודע לו אינו מביא קרבן, ולכאורה גם כאן הוא לא שב ע"י ידיעתו כי הוא סומך על ב"ד, ומבאר רב פפא שכיוון שאם ב"ד היו יודעים הם היו חוזרים בהם וגם הוא היה חוזר בו א"כ זה נקרא שב מידיעתו וחייב, ורבא אומר שרב יודה שהיחיד שהתחלף לו אינו משלים לרוב ציבור כי כתוב בפסוק בשגגה שכולם יהיו בשגגה אחת.

יש להקשות מדוע המשנה מפרטת שעשו ועשה עמם ועשה אחריהם ואמנם ברישא שפטור זה בדרך לא זו אף זו אך בסופא שזה לחיוב יש לשנות להיפך **עמוד** ב שלא רק בעשה אחריהם או לבד אלא אפילו עשה עמם, ויש לומר שבסופא זה בדרך זו ואין צריך לומר זו.

יש להקשות מדוע המשנה מוסיפה שהאחד היה תלמיד שראוי להוראה ומבאר רבא שלא נאמר שרק בתלמיד שלמד והוא גם מבין מתוך לימודו אך רק למד הוא נפטור בהוראת ב"ד, ואביי מקשה שכתוב להוראה ומשמע שהוא גם למד והוא גם מבין מלימודו אמר לו רבא שאם היה כתוב רק אחד היינו מבארים שרק בלמד ומבין אך בלא מבין לא, ומהיתור במשנה יש ללמוד שגם למד ולא הבין הוא חייב.

רבא אומר שראוי להוראה הוא אדם כמו שמעון בן עזאי ושמעון בן זומא, אמר אביי א"כ הוא מזיד ורבא דוחה שגם לטעמו של אביי קשה מה ששנינו על הפסוק בעשותה אחת שרק יחיד עושה מפי עצמו חייב קרבן ואם הוא עושה בהוראת ב"ד הוא פטור שאם ב"ד הורו שחלב מותר ונודע לאחד מהם שטעו או שהוא תלמיד שיושב לפניו והוא ראוי להוראה כגון שמעון בן עזאי ואין לומר שיפטור שכתוב בעשותה שיחיד שעושה על פי עצמו חייב ואם הוא עושה בהוראת ב"ד הוא פטור וניתן להעמיד באופן שהוא ידע שזה אסור אך הוא טועה בדין של מצוה לשמוע דברי חכמים וא"כ גם במשנתנו יש לבאר שהציבור טעה במצוה לשמוע דברי חכמים.

יש לבאר מה המשנה באה לרבות בזה הכלל שהתולה בעצמו חייב שאם היה אדם שתמיד מבעט בהוראה שהוא חייב והכלל שתולה בב"ד פטור בא לרבות שאם ב"ד הורו וידעו שטעו וחזרו בהם ואמנם זה כתוב בהדיא לקמן אך יש לומר שהמשנה רומזת בתחילה ואח"כ היא מפרשת.

רב יהודה אומר בשם שמואל שמשנתנו היא כדעת ר' יהודה אך לחכמים יחיד שעושה בהוראת ב"ד חייב, ששנינו על הפסוק אם נפש אחת תחטא שזה ג' מיעוטים שרק העושה מפי עצמו חייב והעושה מפי ב"ד פטור, וחכמים אמרו בברייתא אחרת שניתן לפרש שרק מיעוט קהל חייבים כי אין ב"ד מביאים פר על ידיהם ורוב קהל שחטאו שב"ד מביאים פר על ידיהם א"כ יהיו פטורים מחטאת יחיד לכן כתוב מעם הארץ בעשותה שאפילו רוב הציבור או כולו יביאו חטאת, ולכאורה אם מדובר בשגגת מעשה מה ב"ד שייכים לכך וכי הם יביאו כשחטאו בלי הוראתם אלא הביאור בברייתא הוא שאין לומר שמיעוט קהל שחטאו יביאו חטאת כי ב"ד מביאים פר בעשו על פיהם, וא"כ יתכן שברוב ציבור שב"ד היו מביאים פר לו היו עושים בהוראתם לכן בא הפסוק מעם הארץ בעשותה שאפילו רוב ציבור שחטאו יביאו חטאת יחיד, ורב פפא מקשה אולי נאמר שכשרוב ציבור עשו בלי הוראה לא יביאו לא הם ולא ב"ד, אך יש לדחות שא"כ מדוע הברייתא חיפשה שיש רוב לחיוב הרי היא צריכה למצוא שמיעוט חייבים בשגגת מעשה ואח"כ יביאו פסוק על רוב ציבור שעשו בשגגת מעשה וא"כ משמע שפשוט בברייתא שמיעוט שעשו בהוראה חייבים

כשבה ושעירה של חטאת יחיד וכן אם עשו שלא בהוראה בשגגת מעשה חייבים אפילו רובם, וזה דעת חכמים אך קשה שאם שני הבריות נשנו בסתמא מי אמר שר' יהודה סבר שהציבור פטורים מחטאת יחיד ולחכמים חייבים בחטאת יחיד, ויש לומר שמצאנו שר' יהודה דרש כך ריבוי ומיעוט,

דף ג ששנינו בברייתא שר' יהודה דרש בפסוק זאת תורת העולה היא, שזה ג' מיעוטים זאת היא העולה, ועוד יש לומר שאת הברייתא הראשונה לא ניתן להעמיד כר' יהודה שכתוב בה שרוב קהל שחטאו ב"ד מביאים פר על ידיהם ור' יהודה סובר שהציבור מביאים ולא ב"ד, ששנינו לקמן שר' יהודה סובר שזו שבטים שחטאו מביאים ז' פרים.

ר"נ אמת בשם שמואל שמשנתנו כדעת ר"מ אך לחכמים יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב ששנינו בברייתא שאם הורו ועשו ר"מ פטור וחכמים מחייבים ואין הכוונה עשו ב"ד שא"כ מדוע רבנן מחייבים והרי שנינו שאם הורו ב"ד ועשו ב"ד לא חייבים שכתוב הקהל ועשו שהמעשה תלוי בקהל וההוראה תלויה בב"ד אלא הכוונה שב"ד הורו ורוב קהל עשו ונחלקו שלר"מ יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור ולחכמים חייב, ורב פפא סובר שלכ"ע יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור ונחלקו כשב"ד הם המשלימים לרוב ציבור שלר"מ ב"ד משלימים לרוב ציבור והיחידים פטורים כי ב"ד מביאים ולחכמים הם לא משלימים לרוב ציבור, ועוד יש לומר שמדובר שב"ד הורו ורוב קהל עשו וחכמים הם כדעת ר"ש שציבור מביאים וגם ב"ד מביאים, ועוד יש לומר שמדובר שבט שעשה על פי הוראת בית דינו וחכמים הם כדעת ר' יהודה שבט שעשה בהוראת בית דינו חייב, ועוד יש לומר שמדובר שחטאו ששה שבטים שהם רובו של קהל או שבעה שהם לא רובו של קהל וזה כדעת ר"ש בן אלעזר שששה שהם רוב קהל שחטאו או רוב שבטים שאינם רוב קהל חייבים.

רב אסי אומר שבהוראה הולכים אחר רוב יושבי א"י שכתוב ויעש שלמה בעת ההיא את התג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבא חמת עד נחל מצרים לפני ה' אלו קינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום ולכאורה אם כתוב כל ישראל מה נוסף מלבא חמת ולומדים מזה שרק יושבי א"י נקראים קהל ולא אלו שבחור"ל.

במקרה שהיו מרובים והתמעטו נחלקו ר"ש ורבנן בכהן שחטא ואח"כ התמנה לכהונה גדולה, ויש להסתפק במועטים והתרבו שר"ש הולך אחר שעת ידיעה יחייב וחכמים שהולכים אחר שעת החטא יפטרו ויש לדחות ששמענו שר"ש הלך גם אחר שעת ידיעה אך לא כשהידיעה לא מחייבת שאם לא כן מדוע בחטאו והתמנו פטורים ולא אומרים שיביאו כמו עכשיו, אלא ודאי שר"ש מצריך ידיעה וחטא.

הסתפקו באופן שב"ד הורו שחלב מותר ומיעוט קהל עשו על פיהם ואח"כ ב"ד חזרו בהם ושוב הורו ועשו מיעוט נוסף על פיהם האם נאמר שזה כשתי ידיעות שאינן מצטרפות או ששניהם זה חלב ומצטרף, ואם נאמר כמו הצד ששניהם זה חלב שמצטרף יש להסתפק כשמיעוט אחד היה בחלב ומיעוט אחר בדם האם נאמר שזה ב' איסורים שאינם מצטרפים או שכיון שקרבנם שוה מצטרפים, ואם נאמר כמו הצד שמצטרפים כיון שקרבנם שוה, יש להסתפק באופן שמיעוט חטאו בחלב ומיעוט בע"ז שאין איסורם שוה ואין קרבנם שוה או שנאמר ששניהם ששניהם בכרת ולכן יצטרפו, ונשאר בתיקו.

הסתפקו באופן שב"ד הורו שחלב מותר ועשו מיעוט קהל על פיהם ומת אותו ב"ד, וב"ד אחר עמד והורה ועשו מיעוט נוסף על פיהם ולמ"ד שב"ד מביאים אין ספק שכאן הם פטורים, והספק הוא למ"ד שהציבור מביאים וא"כ הציבור קיים **עמוד ב** או שצריך ידיעה של אותם ב"ד שהורו והרי הם מתו, ונשאר בתיקו.

ר' יונתן אומר שאם ישבו מאה להורות אינם חייבים עד שיוור כולם שכתוב ואם כל עדת ישראל ישגו עד שישגו כולם, ורב הונא בר רב יהושע מביא ראייה ממה שבכל התורה מועיל רובו ככולו ואילו כאן כתוב כל העדה וא"כ צריך שכולם יורו, ויש להקשות ששנינו שאם ב"ד הורו ואחד מהם ידע שטעו או תלמיד שראוי להוראה ועשה על פיהם בין שעשה עמהם או אחריהם או שהם לא עשו והוא עשה חייב כי לא תלה בב"ד משמע שרק אותו תלמיד חייב ואחר פטור, ולכאורה קשה הרי לא נגמרה ההוראה של כל מי שישב לדין, ויש לומר שמדובר באופן שאותו תלמיד הרכין בראשו, ויש להוכיח ממה ששנינו לקמן שאם ב"ד הורו ואחד מהם ידע שטעו ואמר להם טועים אתם פטורים משמע שאם הוא שתק הם חייבים ונגמרה ההוראה, וקשה הרי לא הורו כולם וגם בזה יש לבאר שאותו אחד הרכין בראשו, רב משרשיא הקשה ממה ששנו שגזירתו סמכו על רשב"ג ועל ר"א רב צדוק שאמרו שלא גזירה על הציבור אלא א"כ רוב הציבור יכולים לעמוד בה, ורב אדא בר אבא למד את זה מהפסוק במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו ורואים שגם כשכתוב כולו אומרים רובו ככולו וזה תיובתא על דברי ר' יונתן, ומה שכתוב כל עדת יש לפרש שכשיש את כולם זה נחשב הוראה ואם לא היו כולם זה לא הוראה.

ר' יהושע אומר שאם ישבו עשרה בדין הקולר תלוי בצואר כולם ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שגם תלמיד היושב לפני רבו בכלל זה.

כשרב הונא יצא לדין הוא הביא עשרה ששנו אצל רב לפניו כדי שיצא הדין כראוי ויהיה עליו רק מעט חטא כמו נסורת שיצאה מהקורה וכן כשהביאו טריפה לפני רב אשי הוא העמיד עשרה שוחטים ממתא מחסיא לפניו שלא יהיה עליו כל החטא.

משנה אם ב"ד הורו וידעו שהם טעו והם חזרו בהם בין אם הביאו כפרתם בין אם לא הביאו כפרתם ועשה על פיהם ר"ש פטור ור"א אומר שזה ספק והספק הוא כשישב בביתו והוא חייב אך אם נסע למדינת הים הוא פטור, ור"ע אמר שהוא מודה בזה שהוא קרוב לפטור מחובה ור"ש בן עזאי אמר מה החילוק בין מי שנסע למדינת הים ליושב בביתו אמר ר"ע שהיושב בביתו יכול לשימוע אך אם נסע אינו יכול לשימוע, אם ב"ד הורו לעקור את כל הגוף כגון שאין נדה או שבת או ע"ז בתורה הם פטורים אך אם הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת חייבים כגון שהם אמרו שיש נדה בתורה אך אין הבא על שומרת יום כנגד יום פטור, או שיש שבת בתורה אך המוציא מרשות היחיד לרה"ר פטור או שיש ע"ז בתורה אך המשתחוה פטור ב"ד חייבים שכתוב ונעלם דבר ולא כל הגוף. **גמרא** רב יהודה אומר בשם רב שטעמו של ר"ש הוא בגלל שהוא עושה ברשות ב"ד, וללישנא בתרא רב אמר שר"ש סובר שכל הוראה שיצאה ברוב ציבור יחיד שעושה אותה פטור כי ההוראה ניתנה רק כדי להבחין בין מזיד לשוגג, ויש להקשות ששנינו שלר"ש ב"ד גובים מהציבור לצורך פר העלם דבר של ציבור ושעירי ע"ז, ולר' יהודה הם באים מתרומת הלשכה ככל הקרנות ציבור, וקשה לדעת ר"ש שאם גבו לצורך החטא א"כ הציבור כבר ידע ויש לומר שמדובר שגבו סתם או כשלא היה בעיר כשגבו, ועוד יש לומר שרב סובר כמו התנא ששנה להיפך שלר' יהודה גובים בנפרד ולר"ש הם באים מתרומת הלשכה, יש ברייתא שלר"מ חייב ולר"ש פטור ור"א אומר ספק ובשם סומכוס אמרו שזה תלוי, וביאר ר' יוחנן שהם נחלקו לגבי אשם תלוי שלר"א מביא ולסומכוס אינו מביא, ור' זירא אמר שלר"א הוא כאדם שאכל ספק חלב ספק שומן ונודע לו שמביא אשם,

דף ד ולא רק למ"ד שהציבור מביאים שזה מפורסם אלא גם למ"ד שרק ב"ד מביאים ולא היה פרסום לכך אך אם היה שואל היו אומרים לו, ור' יוסי בר אבין או ר' יוסי בר זבדא אמר שסומכוס סובר שזה דומה לאדם שהביא כפרתו בין השמשות ויש ספק אם התכפר לו מבעוד יום או אחר שחשיכה ואינו מביא אשם תלוי ולא רק למ"ד שב"ד מביאים שלא היה פרסום לדבר אלא גם למ"ד שהציבור מביאים לא היו אומרים לו אך יש לדחות ששם הוא יכל לשאול אך לגבי ספק מבעוד יום ספק משחשיכה מי אמר שהוא ימצא אדם לשאול אותו על כך.

לכאורה מה יענה בן עזאי על סברת ר"ע שחילק בין מי שכאן למי שבמקום אחר ומבאר רבא שהנ"מ היא בהחזיק בדרך, שלבן עזאי הוא חייב כי הוא עדיין בביתו ולר"ע פטור כי הוא כבר החזיק בדרך.

שנו בברייתא שמהפסוק ונעלם דבר יש ללמוד ששניהם רק חלק ולא כל גוף האיסור כגון שאמרו שאין נדה שבת וע"ז בתורה, שפטורים שכתוב ונעלם דבר ולא שהתעלמה כל המצוה, אך אם אמרו שיש איסור נדה אך הבא על שומרת יום כנגד יום פטור או שיש שבת אך המוציא מרשות היחיד לרה"ר פטור או שיש ע"ז אך המשתחוה פטור ב"ד יכול שיהיו פטורים, קמ"ל שחייבים כי באופן זה נעלם רק דבר ולא כל הגוף.

יש להקשות מה הבינה הברייתא שיהיו פטורים בנעלם מקצת שאם בזה פטורים במה חייבים, ויש לומר שהמקשה הבין שלא נאמר שדבר הכוונה על הדבר, קמ"ל שלומדים מונעלם דבר שזה רק מקצת, ומבאר עולא שיש לקרוא ונעלם מדבר, וחזקיהו מבאר שלומדים ממה שכתוב ועשו אחת מכל מצוות מכל מצוות ולא כל המצוות, ויש להקשות שמצוות כתוב בלשון רבים ומבאר ר"נ בר יצחק שהכתוב הוא מצות, ורב אשי אומר שלומדים גזירה שוה דבר דבר מזקן ממרא שכתוב בו כי יפלא ממך דבר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימינך ושמאל וכמו ששם זה מהדבר ולא כל הדבר כך בהוראה רק דבר ולא כל הגוף.

רב יהודה אומר בשם שמואל שב"ד חייבים רק כשהורו בדבר שהצדוקים לא מודים בו אך בדבר שהצדוקים מודים הם חייבים כי היחיד לא עושה על פיהם שהרי הוא יכול לקרוא מקרא אצל רבו, אך קשה ששנינו שאם הורו בשומרת יום חייבים, ולכאורה זה פסוק מפורש וספרה לה שהיא סופרת אחד לאחד, ויש לומר שהם הורו שהעראה מותרת ורק גמר ביאה נאסרה, אך קשה שכתוב בתורה את מקורה הערה שחייבים גם בהעראה, ויש לומר שהם הורו שרק כדרכה אסור ושלא כדרכה מותרת, אך קשה שכתוב משכבי אשה ויש לפרש שהם הורו שכדרכה אסורה העראה אך שלא כדרכה נאסר רק גמר ביאה ולא העראה, אך לפ"ז המשנה יכלה לפרש שיש מקצת גם בנדה עצמה, ויש לפרש שמדובר בכדרכה והם הורו שרק באשה דוה נאסרה העראה ולא בשומרת יום כנגד יום, ועוד יש לומר שמדובר שהם הורו שרק בימים נקראת זבה לא בלילות שכתוב כל ימי זובה,

יש להוכיח מהמשך המשנה שהם הורו שהוצאה בשבת אינה אסורה ולכאורה זה פסוק מפורש לא תוציאו משא מבתיכם, ויש לומר

שמדובר שהורו שרק הוצאה אסורה והכנסה מותר, ועוד יש לפרש שהם הורו שרק הוצאה והכנסה נאסרה ולא מושיט וזורק, יש להוכיח מהמשך המשנה שיש ע"ז בתורה אך המשתחוה מותר, וקשה שכתוב להדיא לא תשתחוה לאל אחר, ויש לומר שהם הורו שרק בע"ז שדרכה בהשתחויה אסורה ומה שלא דרכה בכך מותרת, ועוד יש לפרש שהם הורו שרק השתחויה כדרכה שיש בה פישוט ידים ורגלים אסור אף השתחויה בלי פישוט ידים ורגלים מותרת.

עמוד ב רב יוסף מסתפק אם הורו שאין חרישה בשבת האם נאמר שהם מודים באיסור שבת וזה נקרא ביטול מקצת וקיום מקצת או שנאמר שאם הם עוקרים לגמרי את מלאכת חורש א"כ זה כעקירת כל הגוף, ולכאורה יש להוכיח מדברי המשנה שהם הורו שיש נדה אך שומרת יום כנגד יום מותרת, ולכאורה הרי הם עוקרים לגמרי את שומרת יום כנגד יום, ויש לפרש שהם הורו כדלעיל באופן שאין עקירת כל הגוף של שומרת יום כנגד יום, וכן אין להוכיח מהמשך המשנה שאמרו שיש שבת ואמרו שמוציא פטור שניתן לפרש כדלעיל, וכן אין להוכיח מע"ז שמשתחוה פטור והם עקרו השתחויה שניתן לפרש כדלעיל.

ר' זירא מסתפק באופן שהורו שאין שבת בשביעית והם טעו בפסוק בחריש ובקציר תשבות שרק בזמן שיש חרישה וקצירה יש לשבות ממלאכה אך כשאין חרישה וקצירה אין שבת והרי יש כאן קיום מקצת בשאר שני השמיטה או שנאמר שאם הם עוקרים שבת בשביעית לגמרי א"כ זה נחשב עקירת כל הגוף, ורבינא מוכיח ממה ששינוי נביא שהתנבא לעקור דבר מהתורה חייב ואם התנבא לבטל מקצת ולקיים מקצת ר"ש פטר ובע"ז אפילו אמר היום נעבוד לה ולמחרת היא בטילה חייב א"כ מוכח משם שגם לגבי עקירת שבת בשביעית זה נחשב לביטול מקצת וקיום מקצת.

משנה אם ב"ד הורו ואחד מהם ידע שטעו ואמר להם טועים אתם או שמופלא של ב"ד לא היה שם או שאחד מהדיינים היה גר או ממזר או נתין או זקן שאינו ראוי לבנים פטור שכתוב כאן עדה וכתוב ושפטו העדה וכמו ששם מדובר בראויים להוראה כך כאן מדובר בראויים להוראה. **גמרא** רב ששת אומר וכן שנו אצל ר' ישמעאל שאם הורו בדבר שהצדוקים מודים בו פטורים שהיה להם ללמדו ולא למדו ומופלא של ב"ד מעכב כי היה להם ללמוד ולא למדו.

בסנהדרין מדובר בראויים להוראה ורב חסדא למד מהפסוק והתיצבו שם עמך בדומים לך אך יתכן לפרש שהכוונה שיהיה להם שכניה כמוך, ור"נ בר יצחק למד מהפסוק ונשאו אתך בדומים לך.

משנה אם ב"ד הורו בשוגג ועשו כל הקהל בשוגג מביאים פר ואם ב"ד הורו במזיד ועשו שוגג מביאים כשבה ושעירה ככל חטאת יחיד, אם הורו שוגגים ועשו על פיהם במזיד ב"ד פטורים. **גמרא** יש לדייק שאם שוגגים ועשו במזיד פטורים א"כ שוגג כמזיד חייב והיינו שב"ד הורו שחלב מותר ולאדם זה התחלף חלב בשומן ואכלו, ולכאורה יש לפשוט מכאן את הספק של רמי בר חמא לעיל כשהתחלף לו אחר הוראת ב"ד, ויש לדחות שכתוב בסופא שוגגים ועשו מזידים אגב הרישא שכתוב מזידים ועשו שוגגים.

משנה אם ב"ד הורו וכל הקהל או רובם עשו על פיהם, לר"מ מביאים פר ובע"ז מביאים פר ושעיר, ור' יהודה סובר שי"ב שבטים מביאים י"ב פרים ובע"ז מביאים י"ב פרים וי"ב שעירים.

דף ה ר"ש סובר שמביאים י"ג פרים, וכן בע"ז י"ג פרים וי"ג שעירים, אחד לכל שבט ואחד נוסף לב"ד, אם ב"ד הורו וז' שבטים או רובם עשו על פיהם לר"מ מביאים פר ובע"ז פר ושעיר ולר' יהודה ז' שבטים שחטאו מביאים ז' פרים ושאר השבטים שלא חטאו מביאים פר נוסף שגם מי שלא חטא מביא ע"י החוטאים, ור"ש סובר שמביאים ח' פרים ובע"ז ח' פרים וח' שעירים פר ושעיר לכל שבט ופר ושעיר לב"ד, אם הורו ב"ד של אחד מהשבטים ועשה אותו שבט על פיהם לר' יהודה אותו שבט חייב ושאר השבטים פטורים, ולחכמים חייבים רק על הוראת ב"ד הגדול בלבד שכתוב ואם כל עדת ישראל ישגו ולא עדת אותו שבט. **גמרא** שנו בברייתא שאם ידעו שהורו וטעו מה הורו אין לומר שיהיו חייבים שהרי כתוב ונודעה החטאת ולא שיוודעו החוטאים, ומאשר חטאו לומדים ששני שבטים שחטאו מביאים שני פרים ואם חטאו ג' מביאים ג' ואין לומר שזה הולך על יחידים שאם חטאו שנים מביאים שנים ואם חטאו ג' מביאים ג' שכתוב הקהל שכל קהל וקהל חייב והיינו כל שבט שנקרא קהל ולר' יהודה אם חטאו ז' שבטים מביא כל אחד פר ושאר השבטים שלא חטאו מביאים פר נוסף שכתוב בתורה קהל לחייב על כל קהל וגם מי שלא חטא, ור"ש סובר שז' שבטים שחטאו מביאים ז' פרים ובי"ד מביאים ז' על ידיהם שכתוב כאן קהל וכתוב למעלה קהל וכמו שבחטא ב"ד עם הקהל כך בכפרה ב"ד עם הקהל, ור"מ סובר שאם חטאו ז' שבטים ב"ד מביאים פר והם פטורים שהקהל שכתוב למעלה הוא ב"ד שהם המורים ולא הציבור וכן הקהל שכתוב למטה בקרבן מדובר בב"ד, ור"ש בן אלעזר אומר בשם ר"מ שאם חטאו ששה שבטים שהם רוב הקהל או ז' שבטים אף שהם לא רוב הקהל מביאים פר.

רב יהודה אומר בשם רב או שרביא אומר שמה שכתוב בתחילת הברייתא שדורשים שיוודע החטא ולא החוטאים זה לא כר"א שסובר

שכשהיו חלב ונותר לפניו ולא ידע מה אכל שממה נפשך בין אכל חלב חייב חטאת ובין אכל נותר חייב חטאת וא"כ לא נודע החטא, ורב אשי אומר שגם ר"א יודה כאן שכתוב אשר חטאו עליה ומה שכתוב אשר חטא בה בכל חטאת זה ממעט מתעסק.

טעמו של ר' יהודה שהוא דרש שכתוב כאן ד' פעמים קהלים: קהל הקהל קהל הקהל, אחד לחייב על כל קהל, אחד ללמד שההוראה תלויה בב"ד והמעשה תלוי בקהל, ואחד לגרור פר נוסף על מי שלא חטא ואחד לשבט שעשה בהוראת ב"ד, ור"ש סובר שכתוב ג' קהל הקהל קהל הקהל ומה שכתוב מעיני הקהל לא דורשים כי זה כתוב כדרך שהאנשים אומרים מעיני פלוני, ומקהל אחד מחייבים על כל קהל וקהל, ושני הקהל הנוספים ללמוד אחד מהשני שכמו שבהוראה מדובר בב"ד שהם המורים כך בקהל שכתוב בקרבן מדובר בב"ד ולא בציבור, ור"מ לא דרש מהה' של הקהל וא"כ כתוב כאן רק שני קהל ללמד לגזירה שוה שרק הב"ד מביאים קרבן ולא הציבור, ור"ש בן אלעזר למד מהפסוק והיה אם מעיני העדה יש כאן מיעוט אחד וכתוב אח"כ כי לכל העם בשגגה ללמד שרק ברוב ולא במיעוט וא"כ אם עשו ו' שבטים שהם רוב הקהל או ז' שבטים אף שאינם רוב הקהל חייבים

עמוד ב אביי מבאר מהיכן למדו ר"ש ור"מ שההוראה תלויה בב"ד והמעשה תלוי בקהל שכתוב והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, ורבא דרש מהפסוק כי לכל העם בשגגה, וצריך את ב' הפסוקים שאם היינו לומדים מהפסוק מעיני היינו אומרים שחייבים גם במיעוט חוטאים לכן כתוב כי לכל העם, ואם היה כתוב את הפסוק לכל העם היינו אומרים שרק אם ב"ד עשו עמם חייבים לכן כתוב אם מעיני שגם אם ב"ד לא עשו הם חייבים ואף שהפסוקים הללו נכתבו בע"ז יש לומר שלומדים גזירה שוה פר העלם דבר מעיני מעיני מע"ז.

הסתפקו לדעת ר' יהודה אם עשה שבט אחד בהוראת ב"ד הגדול האם יביאו שאר שבטים פר נוסף או לא האם רק בחטאו ז' שבטים שהם רוב יביאו השאר פר נוסף אך בשבט אחד שחטא לא יביאו השאר או שאין חילוק, ויש להוכיח ממה ששינוי מה הן מביאים פר אחד ור"ש אומר שני פרים ולכאורה אם מדובר שחטאו ז' שבטים א"כ לר"ש מביאים ח' פרים אלא מדובר ששבט אחד חטא ולא מדובר בהוראת בית דינו שהרי לר"ש פטור כשאין הוראת ב"ד הגדול אלא מדובר בשבט אחד בהוראת ב"ד הגדול וא"כ לא יתכן שת"ק סובר כר"מ שהרי לדעתו רק ברוב ציבור יש פר, אלא זה הולך לדעת ר' יהודה ובשבט אחד חייב רק פר אחד, ויש לדחות שמדובר שחטאו ששה שבטים שהם רוב הקהל וכר"ש בן אלעזר דלעיל שהם מביאים פר, ויש להוכיח ממה ששינוי שר' יהודה אמר שאם שבט עשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ושאר השבטים פטורים, ובהוראת ב"ד הגדול אף שאר שבטים חייבים א"כ כתוב להדיא שלר' יהודה גם בשבט אחד השאר חייבים, ורב אשי אומר שיש לדייק כן ממה שכתוב במשנה ועשה אותו השבט על פיהם אותו השבט חייב ושאר השבטים פטורים מדוע כתוב שאר השבטים פטורים הרי כבר כתוב שאותו השבט חייב משמע שהשאר פטורים אלא בא לחדש שרק בהוראת ב"ד של השבט פטורים השאר אך בהוראת ב"ד הגדול שאר השבטים חייבים.

הסתפקו בדעת ר"ש האם שבט אחד שעשה בהוראת ב"ד הגדול מביאים פר, ויש להוכיח מהברייתא שאומרת שלת"ק מביאים פר אחד ולר"ש שני פרים ואם מדובר שחטאו ז' שבטים א"כ לר"ש יביאו ח' פרים אלא מדובר ששבט אחד חטא אך לא בהוראת בית דינו שהרי לר"ש חייב רק בהוראת ב"ד הגדול אלא מדובר שחטא בהוראת ב"ד הגדול, אך יש לדחות שת"ק זה לא כר"מ שהרי הוא מצריך רוב ולר' יהודה גם שאר השבטים מביאים אלא הברייתא הזו היא כדעת ר"ש בן אלעזר, אך יש להוכיח מהברייתא שלחכמים חייב רק בהוראת ב"ד הגדול ולר"מ הרי צריך רוב אלא זה כדעת ר"ש ושבט אחד חייב בהוראת ב"ד הגדול.

ר' יהודה ור"ש למדו ששבט אחד נקרא קהל מהפסוק ויעמוד יהושפט בקהל יהודה וירושלים לפני ה' לפני החצר החדשה, וביאר ר' יוחנן שחדשו בה דברים ואמרו שטבול יום לא יכנס למחנה ליה ורב אחא בר יעקב דוחה ששם היו גם שבט בנימין, ורב אחא בר יעקב למד מהפסוק ויאמר אלי הנני מפרך והרבייתך ונתתיך לקהל עמים ורק בנימין נולד אח"כ ואמר לו הקב"ה שיוולד לך קהל נוסף, ורב שבא הקשה שאולי נאמר שעכשיו יושלם לך הקהל בי"ב שבטים, אמר לו רב כהנא שא"כ רק י"ב שבטים הם קהל וי"א שבטים אינם קהל.

ר"ש למד מהפסוק ופר שני בן בקר תקח לחטאת שלא בה ללמד שהם שנים שהרי כבר נאמר שעשה את האחד חטאת ואת האחד עולה לה' אלא מלמד שלא נאמר שהחטאת תאכל והפסוק מקיש את החטאת לעולה שכמו שהעולה לא נאכלת כך החטאת לא תאכל.